

Geachte mevrouw Bijsterveldt,

Terwijl in Den Haag op 16 februari gedebatteerd werd over de aangekondigde stelselwijzigingen en bezuinigingen, riep mijn schoolbestuur op die middag de leraren bijeen die in de diensten Ambulante Begeleiding werken. Wij hebben 14 speciale scholen, verdeeld over de Clusters 2, 3 en 4 in Amsterdam.

Gedurende het debat bleek dat er door de minister helaas nauwelijks wijzigingen in de plannen aangebracht zullen worden. Het valt te prijzen dat de minister knelpunten in de rugzakregeling wil aanpakken, hiervoor is de eerste aanzet al door staatsecretaris Dijkema van de PvdA gegeven. De niet voorziene uitwerking van de regeling dat uit vrijwel elke klas het lastigste/moeilijkste kind gelabeld zou worden met een indicatie uit een van de Clusters en dat hierdoor een explosie van vooral Cluster 4 indicaties zou ontstaan, maakt ingrijpen en een nieuwe visie noodzakelijk. Deze uitwerking van de rugzakregeling werkt regelmatig stigmatiserend en staat daardoor haaks op de uitgangspunten van inclusief onderwijs.

Maar: In Cluster 2 was er voor 2 doelgroepen **GEEN groei**, namelijk dove en slechthorende leerlingen. Voor kinderen met taalstoornissen was er wel een groei, maar bleef de totale groep klein in verhouding tot Cluster 4. De groei van de rugzakken zit vrijwel helemaal in Cluster 4. Waarom is dan de voorgestelde bezuiniging het grootst in Cluster 2? Het zou logischer zijn om de grootte van de bezuiniging te beperken tot die van Cluster 1 (blinde en slechthorende leerlingen), waar ook geen groei was.

Cluster 2 = zorgvuldig omgegaan met de belangen van de kleine groep
 communicatief beperkte leerlingen (doof, slechthorend en ESM)
 = de afgelopen jaren gebukt gegaan onder de zware last van *indicatie-
 verantwoording* die door de overheid (LGF wetgeving) is opgelegd
 = **het zwaarst getroffen door de aangekondigde maatregelen**

Voor de begroting van heel Cluster 2 betekenen de bezuinigingsplannen dat er ruim 53 miljoen euro bezuinigd moet worden op een totale begroting van 205 miljoen. Dit is meer dan 25% ([brief Siméa](#) dd. 14-2-2011) en voor sommige schoolbesturen in Cluster 2 zelfs meer dan 50%. Dit is de grootste bezuiniging van de vier Clusters.

Van de 800 FTE's binnen mijn bestuur (Orion, Amsterdam) moeten er door de aangekondigde bezuinigingen 300 FTE's weg per augustus 2012. Het gaat vooral om AB-ers maar ook om leerkrachten uit cluster 2, 3 en 4. Zij worden per augustus 2011 in de RDDF gezet en krijgen een jaar later ontslag. Scholingswensen worden nu al niet meer gehonoreerd omdat de scholen geen meerjarige verplichtingen meer aan kunnen gaan met zittend personeel.

Dit heeft grote gevolgen:

Cluster 2 leerlingen hebben allemaal in meer of mindere mate **problemen met de toegankelijkheid en/of de productie van communicatie en taal.**

Omdat het onderwijsproces juist vooral plaatsvindt via taal lopen deze leerlingen een hoog risico om het onderwijs onvoldoende te kunnen volgen, waardoor zij *at risc* zijn om hun potentieel aan cognitieve en andere mogelijkheden onvoldoende te ontplooiën.

Gevolgen voor leerlingen:

grote consequenties voor de leerlingen, omdat de nieuwe structuren die de minister voorstelt nog niet bestaan terwijl de oude regeling tegelijkertijd al wordt opgeheven of zeer sterk wordt beperkt. Veel **leerlingen met een communicatieve en/of auditieve beperking zullen tussen wal en schip vallen** doordat zij hun huidige begeleiding dreigen te verliezen of doordat de begeleiding verminderd zal worden.

Denk bijvoorbeeld aan:

- **Leerlingen met primaire taalstoornissen** en een normale intelligentie, die vanwege de taligheid van het onderwijs de lessen in reguliere scholen niet/onvoldoende kunnen volgen.
- **Slechthorende leerlingen** die niet opvallen in een klas en van wie (zonder adequate begeleiding van de leerkracht) al snel wordt gedacht dat het hoorapparaat ervoor zorgt dat ze alles wel zullen kunnen horen.
- **Dove leerlingen met de Nederlandse Gebarentaal (NGT) als eerste taal** die regulier onderwijs (willen) volgen.
- **Dove leerlingen met een Cochleaire Implantatie** die zowel via NGT als via gesproken taal willen communiceren.
- **Dove MG leerlingen** die voor hun leer- en ontwikkelingsproces afhankelijk zijn van onderwijs in een kleine groep.
- **Doof-blinde leerlingen** die uitsluitend kunnen leren in een individuele setting.
- **Doof-blinde MG leerlingen** voor wie nog sterker geldt dat zij zich uitsluitend kunnen ontwikkelen in een stabiele, zeer deskundige schoolomgeving.

Afbeelding: Vier-handen gebarentaal.
Bron: <http://vrouwmenszorg.web-log.nl>

Gevolgen voor ouders:

Waar blijft de **keuzevrijheid** om hun kind met een handicap in een reguliere school te kunnen plaatsen? In de nieuwe regeling beslist de school hier uiteindelijk over. Dit staat haaks op de verantwoordelijkheid en zeggenschap die ouders hebben in de keuze voor de toekomst van hun kinderen. Bovendien wordt bij een keuze voor een reguliere school de financiering van de begeleiding sterk verminderd, waardoor de ontplooiingskansen van deze leerlingen afnemen.

Gevolgen voor rechten van mensen en kinderen met een beperking:

Het [VN verdrag](#) waarin de *rechten van mensen met een beperking* worden vastgelegd en de [Verklaring van Salamanca](#), over de ontwikkeling naar inclusief onderwijs, zijn beide door de Nederlandse regering ondertekend. Maar niet geratificeerd! Ondertekening is met deze bezuinigingen een loze belofte gebleken. In beide verdragen zijn paragrafen opgenomen over de rechten van mensen met auditieve beperkingen en van mensen die een gebarentaal gebruiken.

Enkele gegevens uit onderzoek over mensen met een gehoorbeperking

- Uit cijfers van het Sociaal en Cultureel Planbureau blijkt dat in het lagere beroepsniveau mensen met een gehoorbeperking oververtegenwoordigd zijn, terwijl zij in het hogere beroepsniveau ondervertegenwoordigd zijn (de Klerk, 2007).
- In het Hoger Onderwijs (HBO) en het Wetenschappelijk Onderwijs (WO) vormen de studenten met gehoorproblemen kleinste groep binnen de totale groep van studenten met beperkingen. Hun studievoortgang is minder goed dan die van studenten zonder handicap (Bos en Steenkamp, 2006).
- Het hebben van een beperking heeft een groot negatief effect op de arbeidsparticipatie. In de groep van mensen met een gehoorbeperking blijkt dat slechts iets meer dan de helft van hen werkt (de Klerk, 2007). *“Het beeld ontstaat dat de mensen met een gehoorbeperking van alle mensen met een beperking de slechtste arbeidspositie hebben. Zij hebben vaker nooit gewerkt, ze hebben vaker aanpassingen nodig als zij zouden gaan werken en denken vaker dat hun gezondheid hen belemmert in het vinden van werk”* (de Klerk, 2007).

Uit het bovenstaande blijkt het belang van een intensieve en deskundige begeleiding voor leerlingen in Cluster 2. Hun toekomstperspectief en hun latere maatschappelijke participatie zijn ervan afhankelijk.

Gevolgen voor vergrijzing in het onderwijs:

Er komen ruim 6000 hoog geschoolde en gespecialiseerde leraren tegelijkertijd op straat te staan zonder sociaal plan. Tegelijkertijd is er in de komende jaren door de vergrijzing de dreiging van een lerarentekort. Hoe wil de minister dit met elkaar rijmen?

Gevolgen voor de expertise van Cluster 2:

Er ontstaat een **braindrain** in het onderwijs voor kinderen met auditieve en communicatieve beperkingen. De ontslaggolf veroorzaakt een expertiseverlies dat niet in enkele jaren weer is op te bouwen. Zonder goede overgangsstructuur waarbij de expertise behouden en blijvend geborgd kan worden, is de scholing en de inzet van deze gemotiveerde en gedreven leraren weggegooid geld geweest.

Gevolgen voor de betrokken leraren:

- Verlies van hun baan
- Door de grootte van de ontslaggolf en leeftijddiscriminatie weinig kansen op nieuw werk (voorbeeld: kostwinner 50+, PABO, Masteropleiding M Ed, Cum Laude behaald in 2008, 30 jaar ervaring, heeft het al meegemaakt: *“Nee, u bent te hoog gekwalificeerd en te gespecialiseerd voor deze school”*)
- Verlies van motivatie en veerkracht
- Verlies van vertrouwen in de overheid die dit allemaal voorstelt
 - zonder sociaal plan,
 - zonder vangnet voor leerlingen, ouders en leraren,
 - en zonder de brede en de lange termijn gevolgen goed te overzien.

Ik wil u verzoeken om de ernstige gevolgen die de huidige plannen zullen hebben voor de leerlingen en de professionals van Cluster 2 te beperken.

Ik wil u daarom verzoeken om de wijzigingsvoorstellen in het Passend Onderwijs die betrekking hebben op Cluster 2 te heroverwegen.

Hoogachtend,

Annemiek Voor in 't holt
Ambulant Begeleider Cluster 2

annemiek.voorintholt@hetnet.nl

Kennisdossier over de [begeleiding van slechthorende leerlingen](#) op www.onderwijsweb.hu.nl